

Regeringens proposition

1988/89: 125

med förslag om tilläggsbudget II till
statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Prop.
1988/89: 125

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 9 mars 1989 för de åtgärder och de ändamål som framgår av föredragandenas hemställan.

På regeringens vägnar

Kjell-Olof Feldt

Odd Engström

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter m. m. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för innevarande budgetår. De anslag som begärs uppgår till ca 632 milj. kr. De största anslagen går till kostnader för bilstöd till handikappade och lokaliseringsbidrag.

Närvarande: statsrådet Feldt, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Göransson, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson

Föredragande: statsråden Feldt, Hjelm-Wallén, Göransson, R. Carlsson, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Thalén, Freivalds, Persson

Proposition med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Statsrådet Feldt anför:

Finansutskottet har i sitt betänkande 1988/89:12 angående tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 förtecknat de anslag som riksdagen har anvisat på tilläggsbudget sedan statsbudgeten för budgetåret 1988/89 fastställdes.

De ytterligare medelsbehov utöver gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som bör tas upp i detta sammanhang bör sammanfattas i en gemensam proposition angående utgifter på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89. Denna proposition bör föreläggas riksdagen nu. Skulle anslagsframställningar därutöver på tilläggsbudget för innevarande budgetår visa sig ofrånkomliga bör dessa föreläggas riksdagen vid en senare tidpunkt.

Statsråden föredrar förslag till riksdagen i frågor angående anslag m. m. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Feldt avslutar:

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att besluta om anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 och vidta åtgärder i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredragandena lagt fram.

Regeringen beslutar vidare att de anföranden som redovisas i underprotokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär skall bifogas propositionen enligt följande:

Justitiedepartementet	Bilaga 1
Utrikesdepartementet	Bilaga 2
Försvarsdepartementet	Bilaga 3
Socialdepartementet	Bilaga 4
Kommunikationsdepartementet	Bilaga 5
Finansdepartementet	Bilaga 6
Utbildningsdepartementet	Bilaga 7
Arbetsmarknadsdepartementet	Bilaga 8
Civildepartementet	Bilaga 9
Miljö- och energidepartementet	Bilaga 10
Anslagsförteckning	Bilaga 11

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Freivalds

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Andra huvudtiteln

A. Justitiedepartementet m. m.

A 3. Utredningar m. m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag på sammanlagt 26,13 milj. kr. Vid budgetårets ingång fanns en behållning under anslaget på 1,1 milj. kr.

Under budgetåret 1988/89 har utredningsverksamheten blivit mer omfattande och kostnadskrävande än vad som förutsågs vid anslagsberäkningen hösten 1987. Bland de utredningar som tillkommit kan nämnas SÄPO-utredningen (Ju 1988:04) och storstadsutredningen (SB 1988:01). Jag beräknar nu ett ytterligare medelsbehov på 3,8 milj. kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att till *Utredningar m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 3 800 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Hjelm-Wallén

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Tredje huvudtiteln

A. Utrikesdepartementet m. m.

A 9. Utredningar m. m.

På detta anslag har i statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisats ett reservationsanslag på 4 560 000 kr. Den utredningsverksamhet som beaktas från anslaget har under budgetåret blivit mer omfattande och kostnadskrävande än vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen hösten 1987.

- Jag räknar nu med ett ytterligare medelsbehov på 795 000 kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utredningar m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 795 000 kr.

B. Bidrag till vissa internationella organisationer

B 1. Förenta nationerna

På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats 73 841 000 kr. varav 56 000 000 kr. till FN:s reguljära budget, 2 800 000 kr. till vaktstyrkan i Mellersta Östern (UNDOF), 11 600 000 kr. till fredsstyrkan i södra Libanon (UNIFIL) och 2 900 000 kr. till FN:s fredsbevarande verksamhet på Cypern (UNFICYP) samt 541 000 kr. att användas för insatser till stöd för det allmänna FN-arbetet. I budgetpropositionen (1987/88: 100, bil 5. 5, s. 26) förutskickades att FN:s plan från år 1978, att placera en civil och militär styrka i Namibia – UNTAG (United Nations Transition Assistance Group) – under landets övergång till självständighet, kunde komma att förverkligas. Några medel avsattes inte för budgetåret 1988/89. Chefen för utrikesdepartementet anmälde att återkomma till denna fråga när en förhandlingslösning var nära förestående.

Under hösten 1988 ledde förhandlingarna mellan Sydafrika, Angola och Cuba till en uppgörelse om de kubanska truppernas tillbakadragande från Angola och om genomförande av FN:s säkerhetsråds resolution 435 rörande självständighet för Namibia.

Mot denna bakgrund föreslog regeringen i årets budgetproposition att 49 800 000 kr. skulle ställas till FN:s förfogande för Namibiaplanen.

Den 16 februari i år beslöt säkerhetsrådet att Namibiaplanen skall sättas i verket den 1 april 1989. För att tidsplanen – som går ut på självständighet för Namibia den 1 april 1990 – skall kunna hållas, krävs mycket snabba insatser av såväl FN som medlemsländerna. Av särskild betydelse är därvid att medlemsländerna betalar sina obligatoriska bidrag till Namibiaoperationen i sådan tid att FN-insatsen inte försenas av brist på medel.

Generalförsamlingen fastställde den 1 mars 1989 budgeten för UNTAG till drygt 416 milj. dollar. Sveriges andel härav är 1,21 % eller ca 32 000 000 kr.

Händelseutvecklingen i Namibiafrågan innebär således att kostnaderna för UNTAG kommer att belasta budgetåret 1988/89 med ca 32 000 000 kr. i stället för beräknade 49 800 000 kr. budgetåret 1989/90, som föreslås under anslaget i årets budgetproposition (1988/89: 100 bil. 5).

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Förenta nationerna* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag på 32 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Roine Carlsson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Fjärde huvudtiteln

Anslagsfrågor

K 10. Anskaffning av transportflygplan. Nytt anslag: reservationsanslag.

Anskaffning av transportflygplan

Det statsägda flygplan som idag kan användas vid speciella transporter för kungahuset, riksdagen och regeringen m. fl. är av typ Fairchild Merlin IV C som anskaffades av flygvapnet år 1986. Flygplanet, som endast tar 19 passagerare i standardutförande, är litet för ändamålet, trångt och har inte ståhöjd i kabinen. Vidare saknar det ändamålsenlig sambands- och säkerhetsutrustning och har en begränsad flygräckvidd.

Av flera skäl är det lämpligt att för flygningar vid speciella transporter ha tillgång till ett särskilt flygplan. Ett skäl är att personer ur de nämnda målgrupperna ofta behöver transporter vid tidpunkter och mellan orter som annars kan vara svårt att tillgodose med det reguljära flyget. Transport med reguljärt flyg medför att programmen måste anpassas till flygtider och att speciella arrangemang krävs vid avgångar och ankomster för såväl personer som bagage.

Ett annat och numera allt viktigare skäl är att säkerheten för de berörda personerna och deras följeslagare samt för besättning och övriga i deras omgivning kan hållas på en högre nivå om flygplanet hanteras i särskild ordning. Sålunda kan kännedom om avgångs- och ankomsttider samt information om vilka passagerarna är, hållas inom en begränsad krets om så anses önskvärt.

Särskild hänsyn måste också tas till att flygplanet kan komma att användas för flygningar utomlands. Flygplanet bör alltså ha ett utförande som gör det representativt.

Jag anser att ett flygplan som är ändamålsenligare än det nuvarande bör anskaffas för speciella transporter. Flygplanet bör anskaffas av försvarets materielverk. Flygvapnet skall svara för den operativa driften och vidmakthållandet av flygplanet.

Kostnaderna för driften och vidmakthållandet av flygplanet skall, i den mån de inte täcks genom debitering av flygtimkostnader hos beställare, betalas av chefen för flygvapnet.

Eftersom flygplanet utformas och utrustas för att tillgodose andra än militära krav bör kostnaderna för anskaffning av flygplanet och kostnader som kan tillkomma för att tillgodose speciella säkerhetsskyddsåtgärder tillföras utanför den militära utgiftsramen.

Prop. 1988/89: 125
Bilaga 3

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Anskaffning av transportflygplan* på tilläggsbudget II för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 70 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Lindqvist

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Femte huvudtiteln

G. Omsorg om äldre och handikappade

G 11. Bilstöd till handikappade

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 250 800 000 kr.

Inledning

Den 1 oktober 1988 infördes ett nytt bilstöd till handikappade (prop. 1987/88: 99, Sfu 23, rskr. 300). Bestämmelserna om stödet finns i förordningen (1988: 890) om bilstöd till handikappade.

Genom reformen förbättrades handikappades möjligheter att få bidrag till anskaffning och anpassning av bil radikalt.

Enligt de regler som gällde före den 1 oktober 1988 kunde endast handikappade som hade anknytning till arbetslivet erhålla statligt bilstöd. Numera har bilstödet en väsentligt vidare inriktning och kan lämnas till fem olika grupper:

1. Handikappade under 65 år som är beroende av bil för att förvärvsarbeta eller genomgå yrkesinriktad utbildning eller yrkesinriktad rehabilitering.

2. Handikappade under 65 år som beviljats bilstöd enligt punkten 1 men som lämnar arbetsmarknaden med förtidspension eller beviljas sjukbidrag.

3. Andra handikappade än som nämns under 1 och 2 i åldern 18—49 år, under förutsättning att den handikappade själv skall bruka bilen som förare.

4. Handikappade föräldrar med barn under 18 år.

5. Föräldrar med handikappade barn under 18 år.

Med handikappad avses den som på grund av varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller anlita allmänna kommunikationer.

Reformen innebär också att storleken på stödet förbättrats kraftigt. Bilstödet består av tre bidrag.

1. Grundbidrag, som lämnas utan inkomstprövning. Grundbidraget

uppgår till 50 000 kr. för de tre första bidragsberättigade grupperna, medan det för grupp 4 och 5 utgör 25 000 kr.

2. Anskaffningsbidrag, som uppgår till högst 35 000 kr. Anskaffningsbidraget är inkomstprövat.

3. Anpassningsbidrag, som lämnas till kostnader som uppkommer för sådan anpassning av eller anordning på bilen som fordras för att den handikappade skall kunna bruka den.

Som huvudregel gäller att bilstödet kan lämnas högst vart sjunde år.

Administrationn av bilstödet handhas av försäkringskassorna, med riksförsäkringsverket som central tillsynsmyndighet. Försäkringskassornas administration finns reglerad i lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade.

Föredragandens överväganden

Det nya bilstödet är en viktig handikappolitisk reform som på ett påtagligt sätt ökar många handikappades frihet och oberoende. Reformen var, när den genomfördes, starkt efterlängtd. Det gamla stödets brister, dvs. främst kravet på arbetsmarknadsanknytning och de relativt sett låga bidragen, innebar att det vid reformens ikraftträdande fanns ett stort uppdämt behov bland handikappade att få det nya bilstödet.

Som framgått, har för bilstöd till handikappade för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag på 250 800 000 kr. Utgångspunkten för den beräknade kostnaden var därvid att tillströmningen av de nytillkommande grupperna skulle ske under de två inledande åren. Vidare förutsattes att de handikappade, som redan tidigare var berättigade att erhålla bilstöd på arbetsmarknadspolitiska grunder, skulle byta bil efter ungefär samma mönster som före reformen.

Riksförsäkringsverket (RFV), som kontinuerligt följer utvecklingen inom bilstödet, har i en skrivelse den 26 januari 1989 konstaterat att antalet inkomna ansökningar och beviljade bilstöd under innevarande budgetår kommer att bli avsevärt större än vad som kunnat förutses. Framförallt gäller detta ifråga om grupp 1, dvs. handikappade som är beroende av bil för att förvärvsarbeta eller genomgå yrkesinriktad utbildning eller rehabilitering. Även inom grupp 5, familjer med handikappade barn, är tillströmningen kraftigare än vad som antagits.

RFV bedömer att det stora antalet ansökningar och beviljade bidrag nu i reformens inledningsskede innebär en tidigareläggning av sådana kostnader, som enligt antagandena i förarbetet till reformen skulle ha uppkommit något eller några år senare. Enligt RFV finns det för närvarande inget underlag för att ändra de tidigare beräkningarna om omfattningen av det totala antalet bilstödsberättigade.

I skrivelsen bedömer RFV att ett tilläggsanslag på 250 milj. kr. fordras för att klara verksamheten under innevarande budgetår. Jag har härefter emellertid, efter kontakter med RFV, fått veta att en avmattning skett i antalet inkommande ansökningar och att det erforderliga tilläggsanslagets storlek därför kan antas vara lägre.

Som jag nyss framhöll fanns det när bilstödsreformen trädde i kraft ett

stort uppdämt behov av ekonomiskt stöd till inköp av bil. Som en följd av detta har tillströmningen av ansökningar om bilstöd blivit mycket kraftig och det står nu klart att antalet beviljade bidrag under innevarande budgetår kommer att bli påtagligt fler än vad som förmodades i propositionen om bilstöd. I likhet med RFV anser jag emellertid att det i nuläget inte finns underlag för att revidera de tidigare beräkningarna av det totala antalet bilstödsberättigade.

Mot denna bakgrund utgör det utökade medelsbehovet under innevarande budgetår, såsom RFV framhåller, sannolikt en tidigareläggning av statens kostnader för bilstöd. Med andra ord kommer redan under reformens första år en större andel än beräknat av det totala antalet stödberättigade att erhålla bilstöd. Under de härefter följande åren kan man dock utgå ifrån att tillströmningen av bilstödsberättigade minskar påtagligt och därmed också statens kostnader för ändamålet. När väl sju år förflutit efter reformens genomförande kan man förutsätta att tillströmningen av sökande åter ökar, vilket har sin förklaring i bestämmelsen om att bilstödet i princip kan lämnas högst vart sjunde år. Min bedömning är därmed att statens kostnader för bilstöd, sett över en sjuårsperiod, inte bör bli högre än vad som tidigare antagits. Jag vill emellertid framhålla att det i dagsläget självfallet finns en viss osäkerhet när det gäller bilstödskostnaderna i ett längre perspektiv.

Den grundläggande förutsättningen för att bilstöd skall kunna lämnas är att den handikappade på grund av varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller anlita allmänna kommunikationer. En faktor som är av stor betydelse när det gäller medelsförbrukningen inom stödet är självfallet *hur* försäkringskassorna bedömer enskilda ärenden med utgångspunkt i denna bestämmelse. Det är positivt att RFV, enligt vad jag erfarit, har vidtagit olika åtgärder för att i detta avseende få till stånd en tillämpning som överensstämmer med intentionerna. Frågan har bl. a. behandlats i verkets allmänna råd (1988: 14) om bilstöd till handikappade.

Det är väsentligt att RFV även fortsättningsvis aktivt följer utvecklingen på detta område. Som jag framhöll i bilstödspropositionen är det av stor vikt att stödets handikappolitiska syfte inte urholkas. Bilstödet skall förbehållas de personer som på grund av varaktiga funktionshinder har väsentliga förflyttningssvårigheter.

Med hänvisning till vad jag nu sagt förordar jag att anslaget Bilstöd till handikappade tillförs ytterligare 180 000 000 kr.

Hemställen

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bilstöd till handikappade* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 180 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet G. Andersson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Sjätte huvudtiteln

A. Kommunikationsdepartementet m. m.

A 2. Utredningar m. m.

Under anslaget A 2. har i statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisats ett reservationsanslag på 4,8 milj. kr. Vid utgången av budgetåret 1987/88 fanns på anslaget en reservation på 928 114 kr. Under budgetåret 1988/89 har utredningsverksamheten blivit mer omfattande och kostnadskrävande än vad som förutsågs vid anslagsberäkningen hösten 1987. Jag räknar nu med ett ytterligare medelsbehov på 2 milj. kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till anslaget *Utredningar m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 2 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Feldt

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Sjunde huvudtiteln

Nedläggning av Bryggeristiftelsen

Med anledning av regeringens proposition (prop. 1982/83: 92) om bryggerinäringens fortsatta utveckling fattade riksdagen beslut (NU 1982/83: 40, rskr. 34) om att bilda Bryggeristiftelsen. Bakgrunden var att svenska bryggeribranschen befann sig i en besvärande situation kännetecknad av överkapacitet, lönsamhets- och likviditetsproblem för mindre bryggerier, av en stark dominans för det ledande bryggeriföretaget och av en ökande import. Flera enheter inom bryggeribranschen var nedläggningshotade.

För att den nödvändiga omstruktureringen inom bryggeribranschen skulle underlättas bildades den s.k. Bryggeristiftelsen. För ändamålet avsattes 30 milj.kr., vilka skulle kunna tas i anspråk för att skapa alternativ sysselsättning vid berörda orter och företag.

Utvecklingen inom bryggerinäringen har emellertid under de år Bryggeristiftelsen funnits inte medfört några speciella sysselsättningsproblem på berörda orter. Mot denna bakgrund har Bryggeristiftelsens medel inte tagits i anspråk på det sätt som var avsikten. Inte heller tyder utvecklingen inför framtiden på att några särskilda medel behöver finnas för att underlätta strukturomvandling inom branschen.

Med hänsyn härtill bör verksamheten upphöra fr. o. m. den 1 juli 1989. Kvarvarande medel skall enligt stiftelsens stadgar tillfalla staten.

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anfört om nedläggning av Bryggeristiftelsen.

D 3. Inredning och utrustning m. m.

Under anslaget finns två anslagsposter, den ena till byggnadsstyrelsens disposition och den andra till regeringens disposition.

Riksdagen har godkänt en ombyggnad i kvarteret Sparre i Karlskrona för plan- och bostadsverket (prop. 1988/89:25, FiU8, rskr. 67). För anskaffning av inredning till nämnda lokaler föreslår jag en kostnadsram om 9,3 milj. kr. i prisläget den 1 januari 1988.

För inredning och utrustning till regeringskansliets lokaler i Södra Klara finns en kostnadsram av 60 milj. kr. Anskaffningen av datorutrustning

fortsätter enligt en särskild plan som har utarbetats av regeringkansliets förvaltningskontor. Byggnadsstyrelsen har föreslagit att ytterligare 8 milj. kr. anvisas för kompletteringar av regeringkansliets datornät m.m. och för anslutning till riksdagens datornät. Jag förordar därför att kostnadsramen utökas med nämnda belopp till sammanlagt 68 milj. kr. i prisläget den 1 januari 1988.

För nämnda anskaffning av inredning till plan- och bostadsverket samt för komplettering av datornät m.m. och för anskaffning av viss datorutrustning beräknar jag ett tillkommande medelsbehov under innevarande budgetår om 26.5 milj. kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om inredning och utrustning i enlighet med vad jag har förordat,
2. till *Inredning och utrustning m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudget för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 26 500 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Göransson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Åttonde huvudtiteln

A. Utbildningsdepartementet m. m.

A.2. Utredningar m. m.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 16 613 000 kr. Vid budgetårets ingång fanns en reservation på anslaget med 88 954 kr. Sammanlagt står alltså under innevarande budgetår 16 701 954 kr. till förfogande under detta anslag.

Den utredningsverksamhet som bekostas från anslaget under budgetåret blir mer omfattande och kostnadskrävande än vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen hösten 1987.

Med hänsyn till ökade utredningskostnader bedömer jag att anslaget Utredningar m. m. bör uppräknas med 2 500 000 kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att till *Utredningar m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 2 500 000 kr.

D. Högskola och forskning

D 11. Utbildning för undervisningsyrken

Grundskollärautbildningen

Riksdagen beslöt vid 1984/85 års riksmöte (prop. 1984/85: 122, UbU 31, rskr. 366) om grundskollärlinjens inrättande den 1 juli 1988. Vid 1985/86 års riksmöte beslöt riksdagen (prop. 1985/86: 113, UbU 27, rskr. 356) om lokalisering av grundskollärlinjen.

Jag har i årets budgetproposition (prop. 1988/89: 100 bil. 10 s. 225) redovisat hur den skolförlagda delen av grundskollärautbildningen bör organiseras.

Kostnaderna för den skolförlagda delen av grundskollärautbildningen för budgetåret 1988/89 beräknar jag till sammanlagt 9 300 000 kr. fördelade på högskoleenheter med sådan utbildning enligt följande.

Högskolan för lärarutbildning i Stockholm	1 658 000 kr.	Prop. 1988/89: 125
Universitetet i Uppsala	490 000 kr.	Bilaga 7
Högskolan i Falun/Borlänge	430 000 kr.	
Universitetet i Linköping	861 000 kr.	
Högskolan i Jönköping	430 000 kr.	
Universitetet i Lund	965 000 kr.	
Högskolan i Kristianstad	430 000 kr.	
Högskolan i Växjö	430 000 kr.	
Universitetet i Göteborg	1 159 000 kr.	
Högskolan i Karlstad	646 000 kr.	
Universitetet i Umeå	897 000 kr.	
Högskolan i Luleå	474 000 kr.	
Högskolan i Sundsvall/Härnösand	430 000 kr.	

Viss del av medlen för denna del av utbildningen för budgetåret 1989/90 har beräknats i budgetpropositionen. Jag avser att återkomma till regeringen senare i höst med förslag till slutlig reglering av anslaget vad avser dessa kostnader.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utbildning för undervisningsyrken* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 9 300 000 kr.

D 28. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål

Medel för kostnader för internationalisering anvisas under anslagsposten 4 under förevarande anslag. Medlen fördelas av Svenska institutet och är i första hand avsedda för samarbete med olika länder i Europa. Huvuddelen av medlen går till doktorandutbyte. Stöd ges också till finansiering av utländska gästforskarens vistelse vid svenska universitet och högskolor. Den största delen av medlen har gått till utbyte med engelsk-, fransk- och tysktalande länder. Från spansk sida har uttryckts intresse för ett utvidgat samarbete med Sverige. I avsikt att förbättra möjligheterna till samarbete mellan Sverige och Spanien bör ytterligare medel ställas till förfogande. Jag beräknar för detta ändamål 400 000 kr. Medlen är avsedda för forskarutbyte och annat bilateralt forskningssamarbete. Jag återkommer i kompletteringspropositionen för budgetåret 1989/90 med förslag till motsvarande förstärkning för detta budgetår.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål* på tilläggsbudget II för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 400 000 kr.

Medel för kostnader för planering och genomförande av svensk polarforskningsverksamhet anvisas under förevarande anslag, som disponeras av polarforskningssekreteriatet. Utgifterna för den Antarktisexpedition, som genomförs innevarande budgetår, är sammanlagt 24 milj. kr. och kostnaderna bestrids ur de medel som anvisats för polarforskningsverksamhet budgetåren 1987/88 – 1989/90. Eftersom expeditionen genomförs nu kommer huvuddelen av utgifterna att falla på budgetåret 1988/89.

Polarforskningssekreteriatet har därför anhållit om att få disponera ytterligare 7 000 000 kr. budgetåret 1988/89.

Mot bakgrund av att en tilläggsanvisning av medel innebär att vissa merkostnader kan undvikas biträder jag förslaget. Motsvarande belopp av anslaget för budgetåret 1989/90 kommer att avräknas polarforskningssekreteriatets anslag för detta år.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Polarforskning* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 7 000 000 kr.

F. Kulturverksamhet m. m.

F 3. Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m. m.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 18 687 000 kr. (KrU 12, rskr 221). Från anslaget lämnas bidrag för skilda ändamål till organisationer och institutioner på kulturområdet. Under anslaget finns en post på 3 230 000 kr. till regeringens disposition för särskilda insatser av engångskaraktär. Dessa medel har till väsentlig del redan fördelats.

Med landstinget i Värmlands län och Munkfors kommun som huvudmän bildades i augusti 1986 Stiftelsen Erlandergården i Ransäter. Stiftelsens ändamål är att förvalta Erlandergården i Ransäter och driva verksamhet i anslutning därtill. I stiftelsens styrelse ingår, utöver representanter för huvudmännen, företrädare för familjen Erlander, Ransäters hembygdsförening och Geijerskolan i Ransäter.

Redan under Tage Erlanders levnad väcktes förslag om att inrätta hans födelsehem, sockenstugan i Ransäter, till ett slags folkrörelsegård, som kunde fungera som samlingspunkt för skilda organisationer. Visst utredningsarbete inleddes, men av olika skäl sköts förverkligandet på framtiden. Tage Erlander var också själv mån om att frågan inte skulle forceras.

Vid minneshögtiden efter Tage Erlanders gravsättning på Ransäters kyrkogård aktualiserades åter frågan om födelsehemmets användning. Landstingets kulturnämnd beslöt därefter att utreda hur en minnesgård skulle kunna utformas. En arbetsgrupp, bestående av företrädare för lands-

tinget. Munkfors kommun, Geijerskolan och Ransäters hembygdsförening samt familjen Erlander, utarbetade ett förslag till verksamhetsplan för ett inledande skede. En liten, men informativ utställning om Tage Erlander och hans verk skulle tillskapas. Vidare skulle bottenvåningen i sockenstugan återställas till en skolmiljö från sekelskiftet, då Tage Erlanders far Erik Gustaf Erlander verkade som lärare i Ransäter. Värmlands läns landsting och Munkfors kommun antog förslaget och beslöt att bilda en stiftelse samt tillskjuta erforderliga resurser för den första etappen av verksamheten. Projektet kunde snabbt genomföras och på årsdagen av Tage Erlanders födelse den 13 juni 1987 invigdes utställningarna av statsministern.

Redan i arbetsgruppens förslag hade konstaterats, att de lokaler som stod till buds i sockenstugan hade en alltför begränsad yta för att medge större utställningsarrangemang. I samband med sockenstugans ombyggnad för utställningsändamål gjordes därför även en förprojektering för en ny utställningslokal, kombinerad med en lokal för föreläsningar och studier. Vid invigningen av utställningarna år 1987 startades en insamling av medel för att möjliggöra förverkligandet av den nya Erlandergården. Uppropet för insamlingen undertecknades av partiordförandena för socialdemokraterna, moderata samlingspartiet, folkpartiet, centern och vänsterpartiet kommunisterna samt av ledande företrädare för den fackliga rörelsen, Svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges industriförbund, Lantbrukarnas riksförbund, fru Aina Erlander samt landshövdingen i Värmlands län och biskopen i Karlstads stift. Insamlingen har hittills inbringat 0, 5 milj. kr.

Trots de hittills mycket begränsade utställningarna och en ringa marknadsföring har publikintresset för Erlandergården varit mycket stort. Under sommarsäsongerna 1987 och 1988 har sammanlagt 32 000 besökare räknats in.

Den ursprungliga tanken att utveckla Erlandergården till en mötesplats för organisationslivet är alltjämt bärande i planeringsarbetet. Hösten 1988 anordnade stiftelsen ett idéseminarium i syfte att få fram förslag till utvecklingslinjer på kort och längre sikt. Genomgående för de olika förslag som kom fram vid detta möte är att funktionen som minnesgård bör förenas med uppgiften som centrum för seminarieverksamhet, aktuella utställningar och föreningssammankomster. Olika organisationer, bl. a. studieförbunden, har uttryckt sitt intresse för ett samarbete med stiftelsen.

Stiftelsens huvudmän har hittills svarat för verksamhetens finansiering. Förutom gjorda investeringar m. m. i samband med den första ombyggnaden har huvudmännen anvisat medel till driften fr. o. m. år 1987. Medel till driften under år 1989 har av huvudmännen budgeterats med sammanlagt 255 000 kr.

När det gäller den planerade nybyggnaden har medelsbehovet beräknats till ca 6 milj. kr. Detta belopp innefattar även vissa förändringsarbeten på andra våningen i födelsehemmet; där det har visat sig möjligt att återställa en nära nog autentisk miljö från Erlanderfamiljens tid i sockenstugan. Som jag nämnde i det föregående har ca 0, 5 milj. kr. hittills inlutit genom insamling. Det återstående medelsbehovet är således 5, 5 milj. kr.

Jag finner det naturligt att staten bidrar till fullbordandet av Erlander-

gården. Ett ekonomiskt stöd till denna innebär inte bara att en angelägen verksamhet möjliggörs. Det är också ett sätt att uttrycka landets uppskattning av Tage Erlanders insatser.

Jag förordar således att stiftelsen Erlandergården tilldelas erforderliga medel för den planerade ny- och ombyggnaden på Erlandergården och beräknar för detta ändamål en engångsanvisning av 5, 5 milj. kr. under förevarande anslag.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 5 500 000 kr.

F 10. Bidrag till Svenska riksteatern

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 150 961 000 kr. Svenska riksteatern har anhållit om ytterligare medel för budgetåret 1988/89 med hänsyn till ökade hyreskostnader i de nya lokalerna i Botkyrka och till ökade lönekostnader till följd av 1988 års löneavtal. Jag har i budgetpropositionen 1989 (prop. 1988/89: 100 bil. 10 s. 354) meddelat min avsikt att återkomma till regeringen i tilläggsbudget II med förslag om ytterligare bidrag på 5 milj. kr. till Svenska riksteatern budgetåret 1988/89. Med hänvisning härtill förordar jag att anslaget Bidrag till Svenska riksteatern höjs med 5 milj. kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Svenska riksteatern* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 5 000 000 kr.

F 11. Bidrag till Operan

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 163 511 000 kr.

Operan har aktualiserat behovet av att installera ett nytt scenmaskineri, vilket skulle kunna göras under den tid Operahuset är stängt för olika byggnadsåtgärder hösten 1989. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor har beräknat kostnaden för scenmaskineriet samt viss ytterligare utrustning till 30 milj. kr. Operan har anhållit om att dessa medel skall tillföras Operan som ett statligt lån att återbetalas under 20 år.

Med hänvisning härtill förordar jag att anslaget Bidrag till Operan höjs med 30 milj. kr. budgetåret 1988/89. Beloppet bör betraktas som ett räntefritt bidrag i förskott och regleras genom årliga avräkningar på anslaget under den följande tjugoårsperioden med början budgetåret 1990/91.

Hemställan

Prop. 1988/89: 125

Bilaga 7

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Operan* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 30 000 000 kr.

F 13. Bidrag till Dramatiska teatern

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 89 605 000 kr. Dramatiska teatern har anhållit om ytterligare bidrag med hänsyn till 1988 års löneavtal. Jag har i budgetpropositionen 1989 (prop. 1988/89: 100 bil. 10 s. 358) meddelat min avsikt att återkomma till regeringen i tilläggsbudget II med förslag om ytterligare bidrag på 6 milj. kr. till Dramatiska teatern budgetåret 1988/89. Med hänvisning härtill förordar jag att anslaget Bidrag till Dramatiska teatern höjs med 6 milj. kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Dramatiska teatern* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 6 000 000 kr.

G. Massmedier m. m.

Litteratur

G 18. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader

Vid riksdagens behandling av 1988 års budgetproposition tillstyrkte kulturutskottet regeringens förslag till medelsanvisning för talboks- och punktskriftsbibliotekets (TPB) produktionskostnader (prop. 1987/88: 100 bil. 10, KrU16). Utskottet underströk därvid vikten av att den dåvarande nivån på TPB:s produktion av tal- och punktskriftsböcker upprätthålls. Utskottet ansåg därför att, om de i propositionen föreslagna medlen visar sig vara otillräckliga, regeringen borde återkomma med förslag om tilläggsanslag. Riksdagen gav regeringen till känna vad utskottet anfört (rskr. 1987/88: 322).

I skrivelse den 24 oktober 1988 har TPB uppgett att de för produktionskostnader anvisade medlen inte är tillräckliga om produktionsnivån skall kunna bibehållas och begär därför ett tilläggsanslag för budgetåret 1988/89 om 2 958 000 kr. TPB har senare justerat beloppet till 2 636 000 kr.

Med hänvisning till riksdagens nämnda beslut föreslår jag att ytterligare 2 636 000 kr. tillförs den under TPB:s produktionskostnadsanslag uppförda anslagsposten 1. Produktionskostnader för talböcker, punktskriftsböcker, informationsmaterial m. m.

Hemställan

Prop. 1988/89:125

Bilaga 7

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader*
på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa
ett reservationsanslag på 2 636 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Thalén

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Tionde huvudtiteln

C. Arbetslivsfrågor

Regionala skyddsombud

Bakgrund

Nuvarande regler om regionala skyddsombud återfinns i 6 kap. 2§ tredje stycket arbetsmiljölagen (1977: 1160). Där i stadgas att yrkesinspektionen, om förhållandena påkallar det, kan medge att lokal avdelning av facklig organisation utser skyddsombud utanför kretsen av arbetstagarna på arbetsstället, dvs. regionalt skyddsombud. En förutsättning för att regionalt skyddsombud skall utses är att det inte finns skyddskommitté på arbetsstället.

Bestämmelsen om regionala skyddsombud fick sin grundläggande utformning vid 1973 års ändringar av arbetarskyddslagen (prop. 1973: 130). I anslutning till dessa ändringar infördes också gällande regler för finansiering av verksamheten med regionala skyddsombud. Vissa justeringar av bidragssystemet aktualiserades genom prop. 1976/77: 149. Bidragsreglerna innebär att medel från den arbetarskyddsavgift som tillfördes arbetsmiljöfonden år 1974 även disponeras för verksamheten med regionala skyddsombud.

Medlen fördelas i enlighet med de villkor som anges i förordningen (AFS 1981: 10) om bidrag till kostnader för regionala skyddsombud. Bidraget utbetalas till Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation och Centralorganisationen SACO/SR samt de arbetstagarorganisationer, som inte är anslutna till någon av nämnda organisationer, av arbetsmiljöfonden från influtna medel av arbetarskyddsavgiften. Regeringen fastställer det totala beloppet — som regel före den 1 oktober varje år. Bidraget för år 1989 uppgår till 61 milj. kr.

Både formerna för yrkesinspektionens tillståndsgivning och ersättningsreglerna för den regionala skyddsombudsverksamheten har under en längre tid ifrågasatts. Hanteringen av medgivanden har av yrkesinspektionen ansetts vara mycket tids- och resurskrävande. I praktiken prövar yrkesinspektionen i regel endast om de formella förutsättningarna för medgivande föreligger. Den formella prövningen omfattar frågan om skyddskommitté finns på angivet arbetsställe. Däremot har yrkesinspektionen inte möjlig-

heter att granska arbetsmiljöförhållanden vid varje arbetsställe för vilka medgivande beviljas.

Kritiken mot det nuvarande bidragssystemet har främst gällt dess konstruktion. Bidraget fördelas procentuellt på grundval av de bidragsansökningar som inlämnats till arbetsmiljöfonden. Ingen hänsyn tas till tidigare verksamhet vid denna fördelning. Eftersom medelsramen begränsas medför en volymökning av en facklig organisations verksamhet en motsvarande sänkning av övriga fackliga organisationers ersättningsnivåer.

Jag har i budgetpropositionen anmält att en arbetsgrupp inom arbetsmarknadsdepartementet nyligen presenterat vissa förslag avseende verksamheten med regionala skyddsombud. (Ds 1988: 61, Regionala skyddsombud).

Arbetsgruppen, som tillkallades i november 1987, fick i uppdrag att dels se över formerna för yrkesinspektionens tillståndsprövning av regionala skyddsombud, dels företa en översyn av ersättningsreglerna för verksamheten.

Arbetsgruppens betänkande har remissbehandlats. En sammanställning över inkomna remissyttranden har upprättats inom arbetsmarknadsdepartementet och förvaras i ärendet (dnr AL 6008/88).

Arbetsgruppen lägger fram två förslag, vilka båda innebär betydande administrativa förenklingar. Det ena förslaget innebär en ny ordning för tillsättande av regionala skyddsombud. En facklig organisation skall få utse regionala skyddsombud utan föregående medgivande från yrkesinspektionen. Organisationen skall till yrkesinspektionen endast behöva anmäla regionalt skyddsombud för ett avgränsat område.

Arbetsgruppen föreslår dessutom att bidragssystemet för verksamheten ändras. Bidraget för regionala skyddsombud skall bestämmas i proportion till arbetsmiljöfondens intäkter av arbetarskyddsavgiften. Det nya bidragssystemet föreslås träda i kraft den 1 januari år 1990 med 1989 som basår.

De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen principiell erinran mot förslagen.

Föredraganden

Enligt min mening har arbetsgruppens förslag till ny ordning för tillsättande av regionala skyddsombud klara förtjänster. Som arbetsgruppen framhåller har den nuvarande myndighetsprövningen kommit att bli av rent formell karaktär. Jag ansluter mig alltså till gruppens uppfattning att prövningen utan olägenhet kan avskaffas. Beträffande den rent lagtekniska lösningen avser jag att senare återkomma till regeringen med förslag till författningsändringar.

Arbetsgruppens förslag till ny beräkningsgrund för bidraget tillgodoser enligt min uppfattning till viss del den kritik som riktats mot gällande bidragssystem. Systemet skulle således läggas upp efter samma principer som arbetsmiljöfondens bidrag till arbetsmarknadens parter för information och utbildning med anledning av lagen om medbestämmande i arbetslivet.

Arbetsgruppen föreslår vidare att följande procentsatser bör gälla vid

fördelningen av den totala bidragsramen mellan de fackliga organisationerna: LO – 90,5%, TCO – 8,2% och SACO/SR – 1,3%. Den procentuella fördelningen bör gälla under högst en femårsperiod. Därefter kan frågan tas upp till förnyad prövning av regeringen i samråd med berörda parter.

Jag har inga principiella invändningar mot arbetsgruppens förslag till nytt bidragssystem. Det ankommer dock på regeringen att bestämma hur stor andel av arbetsmiljöfondens intäkter av arbetarskyddsavgiften som bör reserveras för verksamheten med regionala skyddsombud.

Även andra arbetstagarorganisationer än de som tillhör LO, TCO och SACO/SR kan rent formellt omfattas av bidragssystemet. De belopp, som tidigare har avdelats till organisationer utanför de centrala arbetstagarorganisationerna har varit av ringa storlek. Möjlighet för de organisationer, som står utanför LO, TCO och SACO/SR, att utnyttja viss andel av det totala bidragsbeloppet, skall dock kvarstå. Arbetsgruppen föreslår att arbetsmiljöfonden i särskild ordning skall avgöra i vilka fall de reserverade medlen skall utnyttjas för detta ändamål. Jag instämmer i detta förslag.

Jag avser även att senare återkomma till regeringen med förslag till de författningsändringar, som föranleds av ett sådant bidragssystem, som jag här har redogjort för. Jag kommer då också att föreslå hur stor andel av intäkterna från arbetarskyddsavgiften, som skall ligga till grund för beräkningen av bidraget till verksamheten med regionala skyddsombud.

Hemställen

Med hänvisning till vad jag ovan anført hemställer jag att regeringen lämnar riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anført om verksamheten med regionala skyddsombud.

Tolfte huvudtiteln

C. Regional utveckling

C2. Lokaliseringsbidrag m. m.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisats ett reservationsanslag på 362 milj. kr.

Över detta anslag anvisas medel till följande ändamål:

- lokaliseringsbidrag beviljade av statens industriverk eller av regeringen efter den 1 juli 1984,
- offertstöd beviljade efter den 1 juli 1985,
- lån till privata regionala investmentbolag,
- kapitaltillskott m. m. till Stiftelsen Industricentra,
- viss administration av regionalpolitiskt stöd,
- eventuella medel för ombyggnad av outnyttjade bostadslägenheter i Kiruna.

I proposition 1984/85:115 om regional utveckling och utjämning anmälde chefen för industridepartementet beträffande den regionalpolitiska

stödverksamheten att han räknade med att den skulle bedrivas med samma inriktning och i samma omfattning under fyraårsperioden 1985/86–1988/89. För de ändamål vartill medel anvisas över anslaget C 2. Lokaliseringsbidrag m. m. räknade han med ett årligt medelsbehov av 362 milj. kr. Riksdagen har sedermera med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen för resp. budgetår beslutat anslå detta belopp för vart och ett av dessa budgetår.

Efterfrågan på lokaliseringsbidrag har bl. a. på grund av det goda konjunkturläget varit stor under de senaste åren. Riksdagen har därför på förslag av regeringen i särskilda propositioner beslutat om ytterligare medel för nämnda ändamål.

Således beslöt riksdagen att till Lokaliseringsbidrag m. m. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 anvisa ytterligare 100 milj. kr. Dessa medel har dock, efter riksdagens godkännande, använts till vissa andra regionalpolitiska åtgärder i Blekinge och Västerbottens läns inland som normalt inte kan stödjas med medel från detta anslag.

Härutöver har riksdagen på anslaget anvisat *dels* ytterligare 20 milj. kr. i samband med att företag i Borlänge kommun t. o. m. utgången av år 1989 skall kunna erhålla regionalpolitiskt stöd (prop. 1987/88: 64 bil. 5, AU 14, rskr. 147), *dels* ytterligare 440 milj. kr., varav högst 125 milj. kr. för aktuella projekt i Norrbottens län, i samband med förslag till särskilda regionalpolitiska insatser i Norrbottens län m. m. (prop. 1987/88: 86 bil. 8, AU 19, rskr. 347) *dels ock* ytterligare 35 milj. kr. för fortsatt medverkan i finansieringen av vissa stora investeringsprojekt i Boliden Mineral AB:s gruvverksamhet (prop. 1988/89: 25, bil. 7, AU 8, rskr. 76).

Den stora efterfrågan på regionalpolitiskt företagsstöd består fortfarande. Under budgetåret 1987/88 beviljades sålunda 780 projekt stöd med sammanlagt 1 309,0 milj. kr., varav 1 032,9 milj. kr. i lokaliseringsbidrag, offertstöd, investeringsbidrag och regionalpolitiskt utvecklingskapital samt 276,1 milj. kr. i lokaliseringsslån. Den beräknade sysselsättningseffekten uppgår till 3 900 personer. Av nämnda belopp belastades detta anslag med 741,9 milj. kr., anslaget C 4. Regionala utvecklingsinsatser m. m., det s. k. länsanslaget, med 251,9 milj. kr., anslaget för budgetåret 1985/86 C 11. Särskilda utvecklingsinsatser i Bergslagen med 31,5 milj. kr. och anslaget C 3. Lokaliseringsslån med 276,1 milj. kr.

Under innevarande budgetår har regeringen och statens industriverk hittills beslutat om lokaliseringsbidrag och offertstöd för ca 350 milj. kr.

Den regionala balansen har, som jag framhållit i olika sammanhang, förbättrats i Sverige. Företagens investeringsvilja och stora efterfrågan på arbetskraft ger dem goda motiv att, även utan statligt stöd, söka sig till de områden i landet där det finns arbetskraft. Mot den bakgrunden bör det nu vara möjligt för de myndigheter som beviljar stöd att, genom en prioritering av de mest angelägna projekten, uppnå minst samma goda effekt med det regionalpolitiska företagsstödet som under tidigare år med de resurser som redan står till förfogande.

Jag föreslog dock i årets budgetproposition (prop. 1988/89: 100 bil. 12) att regeringen uppmärksammat skulle följa utvecklingen av medelsbehovet på anslaget under innevarande budgetår och pröva behovet av ytterligare medel på tilläggsbudget.

Statens industriverk har i skrivelse till regeringen anhållit om ökade beslutsramar för lokaliseringsbidrag och offertstöd under innevarande budgetår. Bl. a. flertalet länsstyrelser i skogslänen har också i skrivelser till regeringen påpekat behovet av ökade medel för beslut som fattas på central nivå.

En översiktlig genomgång av kända stödprojekt för vilka beslut skall fattas på central nivå har gett till resultat att det sammanlagda beloppet för ansökningar om lokaliseringsbidrag och offertstöd för närvarande uppgår till över 1 miljard kr. Även med hänsyn tagen till företagens motiv att utan stöd genomföra många av dessa projekt och till möjligheterna att genom en noggrann prioritering av stödsatserna kunna förverkliga de mest angelägna projekten anser jag det angeläget att ta till vara den nuvarande investeringsviljan för att förverkliga ytterligare projekt i regionalpolitiskt utsatta regioner. För beslut om lokaliseringsbidrag och offertstöd, som beviljas av statens industriverk och regeringen, beräknar jag, mot bakgrund härav ett sammanlagt behov av medelstillskott på 150 milj. kr., varav högst 20 milj. kr. för offertstöd.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen förslår riksdagen

att till *Lokaliseringsbidrag m. m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 150 000 000 kr.

C 4. Regionala utvecklingsinsatser m. m.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisats ett reservationsanslag på 690 milj. kr.

Från anslaget anvisas medel i första hand för av länsstyrelserna beslutade lokaliserings- och investeringsbidrag, för företagsutveckling, för glesbygdstöd samt för regional projektverksamhet.

I samband med riksdagsbehandlingen av tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 (prop. 1988/89:25 bil. 7, AU 8, rskr. 76) konstaterade arbetsmarknadsutskottet att framställningar om ytterligare medel på detta anslag avseende budgetåret 1988/89 förelåg från vissa länsstyrelser. Utskottet förutsatte att regeringen företar en samlad prövning av redan gjorda och senare inkommande framställningar från länsstyrelserna om medelstillskott och därefter hos riksdagen aktualiserar den anslagsförstärkning som kan visa sig behövlig för att tillgodose projekt som framstår som angelägna och inte lämpligen kan finansieras i annan ordning.

Vid min anmälan till årets budgetproposition (prop. 1988/89:100 bil. 12) föreslog jag därför att regeringen med uppmärksamhet skulle följa utvecklingen av medelsbehovet på detta anslag under innevarande budgetår och därvid även pröva behovet av tillskott på anslaget på tilläggsbudget.

Framställningar om ytterligare medel har inkommit från länsstyrelserna i Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Värmlands, Örebro, Västernorrlands,

Västerbottens och Norrbottens län. Länsstyrelsernas yrkanden uppgår sammanlagt till 150 milj. kr. Det är främst den förväntade efterfrågan på lokaliseringsbidrag och glesbygdsstöd som bedöms bli större än tillgången på medel för dessa ändamål.

Med hänvisning till vad jag tidigare anfört om företagens investeringsvilja, även utan statligt stöd, och om möjligheterna till en noggrann prioritering av stödinsatserna bedömer jag att de mest angelägna projekten kommer att kunna genomföras om ytterligare 50 milj. kr. tillförs anslaget under budgetåret 1988/89.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Regionala utvecklingsinsatser m. m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 50 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet Johansson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Andra huvudtiteln

B. Polisväsendet

B 5. Utrustning m. m. för polisväsendet

Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag på 160 858 000 kr.

I budgetpropositionen 1989 (prop. 1988/89:100 bil. 15) redovisades personalsituationen inom polisväsendet. Utvecklingen under år 1988 har inneburit att antalet avgångar från polisyrket har ökat på ett oväntat sätt. Bl. a. på grund härav har det nu uppstått en obalans mellan antalet poliser och antalet polistjänster som innebär att samtliga tjänster inte kan besättas med polisutbildad personal. Prognosen pekar på att obalansen kommer att bestå och kanske förstärkas under kommande år. För att möta situationen krävs nu aktiva åtgärder på både kort och lång sikt. Vad det framför allt gäller är att begränsa avgångarna från yrket och att främja den nyrekrytering av polisaspiranter som kommer att behövas de kommande åren.

I budgetpropositionen har vidare påtalats att skyndsamma förbättringar på utrustningssidan bör ske redan för innevarande budgetår. Bl. a. bör ett nytt radiosystem för narkotikarotlar anskaffas och takten för utbyte av tjänstevapen ökas ytterligare. Vidare bör medel anslås för vissa arbetsmiljöåtgärder. I budgetpropositionen har också beräknats 17 milj. kr. under en treårsperiod för byte av en larm- och bevakningsdator i kvarteret Kronoberg. Utbytet skall ske med början redan under innevarande budgetår.

Rikspolisstyrelsen har i en skrivelse den 19 december 1988 hemställt om tilläggsanslag för innevarande budgetår för anskaffning av utrustning för TV-övervakning i och vid Stockholm Globen Arena.

Föredragandens överväganden

Personalsituationen är besvärlig på flera håll inom polisväsendet. Aktiva åtgärder behöver vidtas för att begränsa avgångarna från polisyrket och för att främja den nyrekrytering av polisaspiranter som kommer att behövas

de kommande åren. Jag beräknar därför att 5 milj. kr. behövs för detta ändamål och för andra arbetsmiljöfrämjande åtgärder inom polisväsendet.

Det är utomordentligt viktigt både från säkerhets- och effektivitetssynpunkt att polisen har ett väl fungerande radiosystem. Det finns redan i dag möjlighet att ersätta den gamla radioutrustningen för narkotikarotlarna. Jag föreslår därför att 10 milj. kr. anvisas för anskaffning av ny radioutrustning för narkotikarotlarna.

Det pågår ett successivt byte till nya tjänstevapen inom polisväsendet. Ett modernt tjänstevapen är säkrare för alla inblandade. Av dessa och andra skäl anser jag det angeläget att takten i utbytet av tjänstevapen bör öka ytterligare. Jag föreslår att 15 milj. kr. anvisas för byte av tjänstevapen.

Arbetsmiljön är en mycket viktig del av trivseln för personalen inom polisväsendet. Flera äldre polishus har inventarier och utrustning som är i behov av byte. För att främja arbetsmiljön i dessa äldre polishus föreslår jag att 5 milj. kr. anvisas för byte av inventarier och utrustning.

Jag föreslår vidare att 5 milj. kr. anvisas för att påbörja byte av larm- och bevakningsdator i kvarteret Kronoberg.

För anskaffning av utrustning för TV-övervakning av vägar, tunnelbanor m. m. i anslutning till Stockholm Globen Arena bör 3 550 000 kr. anvisas.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utrustning m. m. för polisväsendet* på tilläggsbudget II till statsbudgeten 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 43 550 000 kr.

Trettonde huvudtiteln

B. Statlig rationalisering, revision, statistik m. m.

B 10. Viss information och utbildning, m. m.

Regeringen har i årets budgetproposition föreslagit att en ram på 30 milj. kr. anvisas för inledande informations-, utbildnings- och utvecklingsinsatser i anslutning till omläggningen av budgetprocessen. Enligt regeringens förslag bör 5 milj. kr. härav anvisas på tilläggsbudget II för innevarande budgetår under ett nytt reservationsanslag för att täcka utgifter under våren 1989.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Viss information och utbildning, m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag på 5 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1989

Föredragande: statsrådet G. Andersson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89

Fjortonde Huvudtiteln

C. Energi

Verksamheten vid statens vattenfallsverk

Fr. o. m. budgetåret 1988/89 fastställer riksdagen bl. a. omfattningen och inriktningen av statens vattenfallsverks (Vattenfall) investeringar samt beslutar om finansiering av investeringarna (prop. 1987/88: 87, NU 41, rskr. 376). Riksdagen beslutar vidare i frågor som rör förvärv av aktier, om bl. a. det bundna egna kapitalet överstiger 5 milj. kr., samt om tecknande av statens borgen för lån till bolag i vilka Vattenfall förvaltar statens aktier. I årets budgetproposition (prop. 1988/89: 100 bil. 16) har regeringen föreslagit en investeringsram för Vattenfall för åren 1989–1991 om tillsammans 12 560 milj. kr. För motsvarande period har förslag till finansieringsplan lämnats för finansiering av medelsbehoven inom affärsverket och dotterbolagen. Av detta förslag framgår bl. a. att behovet av lån från riksgäldskontoret uppgår till 4 704 milj. kr. för treårsperioden.

Vattenfall har inkommit med en skrivelse om bildande av ett med Asea Brown Boveri AB gemensamt ägt utvecklingsbolag.

Statens vattenfallsverk

I skrivelse den 9 januari 1989 har Vattenfall redovisat den utvecklingsverksamhet som Vattenfall sedan länge har bedrivit gemensamt med Asea Brown Boveri AB. Bland de områden inom vilket samarbetet har varit framgångsrikt redovisar Vattenfall bl. a. utvecklingen av det svenska 400 kV-systemet, som utgör det svenska stamnätet, samt den första högspända likströmsöverföringen till Gotland under slutet av 1940-talet och början av 1950-talet. Vidare nämns utvecklingen av gasisolerade ställverk, s. k. statisk reaktiv kompensering och datoriserade kontrollanläggningar.

Vattenfall konstaterar att kärnkraftsavvecklingen, ombyggnadsbehoven i det svenska kraftsystemet, de ökade miljökraven inom elkraftöverföringsområdet, högre förlustkostnader och ett ökat utnyttjande av det svenska kraftsystemet kommer att ligga till grund för Vattenfalls framtida utvecklingsbehov.

Mot denna bakgrund har Vattenfall och Asea Brown Boveri AB funnit det ändamålsenligt att i ett gemensamt ägt bolag bedriva utvecklingsverksamhet för att utveckla teknik inom området elkraftöverföring med särskild inriktning mot de tekniska behov som 2000-talets kraftsystem ställer på det svenska kraftnätet.

Vattenfall och Asea Brown Boveri AB har, med förbehåll för regeringens godkännande, därför träffat avtal om att bilda ett bolag för angivna ändamål. Bolaget avses få ett aktiekapital om 15 milj. kr. Vattenfalls andel skall vara 50 %. Investeringarna i bolaget beräknas ske gradvis under en treårsperiod. Omfattningen av investeringarna under denna period beräknas till 50–100 milj. kr. och omsättningen bedöms bli 20–30 milj. kr. om året.

Bolaget skall ha sitt säte i Ludvika. Antalet sysselsatta beräknas bli ca 25.

Vattenfall har i skrivelsen bl. a. hemställt om att få förvärva aktier i bolaget samt att lämna borgen eller delägarlån till bolaget inom en ram av 50 milj. kr.

Föredraganden

Bildande av utvecklingsbolag inom området elkraftöverföring

Det av Vattenfall föreslagna förvärvet av aktier i det bolag som skall utveckla ny teknik anpassad till det svenska kraftsystemets behov inför 2000-talet innebär att det samarbete som sedan lång tid har funnits mellan Vattenfall och tidigare ASEA AB, numera Asea Brown Boveri AB, ges en formell stadga. Möjligheterna att lösa de utmaningar som kärnkraftsutvecklingen ställer kommer därmed att öka. Lösningar på vissa miljöproblem bör också ingå i bolagets verksamhet.

Vidare kommer samarbetet att förstärka möjligheterna att upprätthålla teknisk kompetens av högsta internationella klass inom ett för svensk industri strategiskt viktigt område, elkraftöverföring.

Till detta skall läggas att nya sysselsättningstillfällen, med kvalificerat tekniskt innehåll, kan skapas i en sysselsättningsmässigt ansträngd region, nämligen Bergslagen.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört ser jag positivt på den föreslagna bolagsbildningen. Vattenfalls medverkan är av den arten att frågan om förvärv av aktier samt lämnande av borgen eller delägarlån intill högst 50 milj. kr. kräver riksdagens godkännande. Jag förordar därför att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga regeringen att godkänna att Vattenfall dels förvärvar aktier i nyss nämnda bolag, dels lämnar borgen eller delägarlån intill högst 50 milj. kr.

Investerings- och finansieringsplan

I årets budgetproposition (prop. 1988/89: 100 bil. 16) redovisas förslag till investeringsplan för Vattenfallkoncernen för treårsperioden 1989–1991. Av dessa förslag framgår bl. a. att investeringsomfattningen beräknas till 12 650 milj. kr. Denna ram är beräknad med hänsyn till de projekt som var

kända vid tiden för behandling av treårsplanen i regeringen. Någon marginal för nytillkommande projekt finns inte. Nya projekt som aktualiseras kräver, i den mån de inte kan anstå till kommande års budgetbehandling, att en särskild redovisning för riksdagen görs. Det ärende jag nu har redovisat är av den arten att det inte bör anstå till behandlingen av treårsplanen för åren 1990–1992.

Eftersom regeringens förslag till treårsplan för åren 1989–1991 nu behandlas i riksdagen bör den treårsplanen kompletteras med en ökning av investeringsramen med 50 milj. kr. för år 1989. När det gäller den finansieringsplan som redovisats i budgetpropositionen bör Vattenfall få öka riksgäldsupplåningen eller upplåningen via bolag med motsvarande belopp, utöver förslagen i budgetpropositionen. Det bör ankomma på Vattenfall att välja lämpligaste finansieringssätt.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att godkänna att statens vattenfallsverk förvärvar aktier i det nybildade bolaget för utvecklingssamarbete med Asea Brown Boveri AB i enlighet med vad jag har anfört,
2. bemyndiga regeringen att godkänna att statens vattenfallsverk, för det fall verket inte lämnar delägarlån till nämnda utvecklingsbolag, tecknar borgen för lån till bolaget intill högst 50 000 000 kr.,
3. godkänna vad jag har anfört beträffande investerings- och finansieringsplan för vattenfallkoncernen för år 1989.

**Förteckning
 över anslag som regeringen begär på tilläggsbudget
 II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89.**

Statsutgifter

II. Justitiedepartementet

A 3 Utredningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 800 000
B 5 Utrustning m. m. för polisväsendet, <i>reservationsanslag</i>	43 550 000

III. Utrikesdepartementet

A 9 Utredningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	795 000
B 1 Förenta nationerna, <i>förlagsanslag</i>	32 000 000

IV. Försvarsdepartementet

K 10 Anskaffning av transportflygplan, <i>reservationsanslag</i>	70 000 000
--	------------

V. Socialdepartementet

G 11 Bilstöd till handikappade, <i>reservationsanslag</i>	180 000 000
---	-------------

VI. Kommunikationsdepartementet

A 2. Utredningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 000 000
---	-----------

VII. Finansdepartementet

D 3 Inredning och utrustning m. m., <i>reservationsanslag</i>	26 500 000
---	------------

VIII. Utbildningsdepartementet

A 2 Utredningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 500 000
D 11 Utbildning för undervisningsyrken, <i>reservationsanslag</i>	9 300 000
D 28 Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål, <i>reservationsanslag</i>	400 000
D 33 Polarforskning, <i>reservationsanslag</i>	7 000 000
F 3 Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m. m., <i>reservationsanslag</i>	5 500 000
F 10 Bidrag till Svenska riksteatern, <i>reservationsanslag</i>	5 000 000
F 11 Bidrag till Operan, <i>reservationsanslag</i>	30 000 000
F 13 Bidrag till Dramatiska teatern, <i>reservationsanslag</i>	6 000 000
G 18 Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader, <i>reservationsanslag</i>	2 636 000

XII. Industridepartementet

C 2 Lokaliseringsbidrag m. m., <i>reservationsanslag</i>	150 000 000
C 4 Regionala utvecklingsinsatser m. m., <i>reservationsanslag</i>	50 000 000

XIII. Civildepartementet

B 10 Viss information och utbildning, m. m., <i>reservationsanslag</i>	5 000 000
--	-----------

Summa	631 981 000
--------------	--------------------

